

Розділ IV. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

doi: 10.15330/msuc.2020.22.99-104

Валентина Вітюк,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії
і методики початкової освіти,
Східноєвропейський національний університет імені
Лесі Українки
(м. Луцьк, Україна)

Valentyna Vitiuk,

candidate of pedagogical sciences, department of
theory and methods of elementary education
Lesya Ukrainka Eastern European National University
(Lutsk, Ukraine)
vityuk-valentyna@ukr.net
ORCID: 0000-0003-4981-9925

УДК: 378:373.3]:811.161.2'35-025.13

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРАВОПИСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Анотація. У контексті актуальних вимог до професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів Нової української школи зростає роль професійної лінгвістичної підготовки вчителя початкових класів. Мета статті – висвітлити сутність методу проекту, описати види проектів, етапи роботи над проектом та можливості застосування його під час формування правописної компетентності студентів закладів вищої педагогічної освіти. Для реалізації мети були використані такі методи дослідження: теоретичні (аналіз і синтез під час опрацювання лінгвістичної, педагогічної та методичної літератури з досліджуваної проблеми; теоретичне осмислення й узагальнення досвіду викладачів-філологів і власного досвіду роботи для визначення стану роботи над формуванням правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи; емпіричні (спостереження й аналіз занять з дисципліни «Практикум з українського правопису» для студентів спеціальності «Початкова освіта»). У статті розкрито різнозначення поняття, описано значення проектної діяльності у процесі формування ключових і предметних компетентностей фахівців. У науковій розвідці проаналізовано найбільш поширені класифікації освітніх проектів, охарактеризовано структуру методу проекту в працях відомих українських педагогів і лінгводидактів, зацентровано увагу на оцінюванні рівня виконання проекту студентами, укладено алгоритм роботи над проектом для студентів, запропоновано зразок проекту. У результаті аналізу проблеми дійшли до висновку про те, що в умовах модернізації вищої освіти, оновленні її змісту та структури особливої актуальності набувають нові форми й методи навчання, зокрема метод проекту, який сприяє формуванню у студентів умінь і навичок самостійно здобувати знання, вміння застосовувати отримані правописні знання у конкретних комунікативних ситуаціях.

Ключові слова: метод проектів, правопис, правописна грамотність, правописна компетентність майбутніх учителів початкової школи, усне мовлення, ненормативне мовлення, соціальні мережі, ЗМІ.

PROJECT METHOD IN THE PROCESS OF FORMING THE LEGAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF ELEMENTARY SCHOOL

Abstract. In the context of relevant requirements for the training of future primary school teachers of the New Ukrainian School, the role of professional linguistic training of primary school teachers is increasing. The purpose of the article is to illuminate the essence of the method to the project, to describe the types of projects, the stages of work on the project and the possibilities of its application in the formation of the spelling of the competence of students of higher education institutions. To achieve the goal, the following research methods were used: theoretical: analysis and synthesis in the processing of linguistic, pedagogical and methodological literature on the problem under study; theoretical understanding and generalization of the experience of philologists and their own work experience to determine the state of work on the formation of the spelling of the competence of future primary school teachers; empirical: observation and analysis of classes in the discipline "Workshop on Ukrainian spelling" for students majoring in "Primary education". The article is revealed the different interpretations of the concept, is described the importance of design activity in the process of forming key and subject competencies of specialists. In scientific intelligence, the most common classifications of educational projects are analyzed, the structure of the method for the project in the writings of famous Ukrainian teachers and linguodidacts is described, attention is focused on assessing the level of students' project completion, an algorithm for working on a

project for students is concluded, a sample project is proposed. As a result of the analysis of the problem, we came to the conclusion that in the conditions of modernization of education, updating its content and structure, new forms and teaching methods are particularly relevant, in particular, the project method, which helps students to develop skills to independently acquire knowledge and skills to apply the acquired spelling knowledge in specific communicative situations.

Keywords: teacher-to-be, communicative culture, technology of formation of communicative culture, communicative situation, dialogue.

ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасний підхід до навчання української мови у закладах вищої освіти має науково-практичне спрямування, тобто зорієнтований на формування в студентів педагогічних факультетів комунікативної компетентності, на виховання мовної особистості, яка бездоганно володіє лінгвістичними знаннями, вміннями правильно й доречно передавати свої думки, здатна виявляти комунікативні вміння у професійно-педагогічних та щоденно побутових ситуаціях спілкування. Сьогодні суспільство висуває нові запити на фахівців, які вміють самостійно критично мислити, генерувати оригінальні ідеї, оцінювати власні досягнення і можливості, робити потрібні висновки щодо власного самовдосконалення. Тому сучасному вчителю початкової школи потрібно бути фахівцем, який готовий аналізувати результати власної роботи, оцінювати рівень професійної теоретичної практичної готовності, розуміти значущість знань із правопису української мови у системі професійної лінгвістичної підготовки вчителя початкових класів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Базою для нашого дослідження стали теоретичні положення праць зарубіжних і українських учених, які обґрунтували практичну значущість, принципи, умови організації проектної діяльності, типологічні ознаки проектів, критерії оцінювання ефективності проектної діяльності: J. Dewey (2009), N. Lyubchack (2016), С. Petersen (2004), L. Robayo (2013), O. Hernandez (2013), F. Stoller (2002, 2006), Є. Полат (2000), Л. Савченко (2013), С. Сисоева (2002), Т. Супрун (2003) та ін.

Ми спираємось на теоретико-методологічні та психолого-педагогічні засади формування комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти, зокрема вдосконалення правописної грамотності майбутніх учителів Нової української школи в умовах запровадження нової редакції українського правопису з урахуванням впливу мовленнєвого довкілля. На основі досліджень З. Бакум (2015), Г. Бондаренка (2012), Н. Голуб (2013), О. Горошкіної (2004), Т. Грубої (2018), І. Дроздової (2010), В. Нищети (2009), М. Пентиліук (2015), Є. Полат (2000), Г. Селевко (1998), С. Сисоевої (2011), Н. Солодюк (2013) розкрито сутність поняття проектної діяльності як одного із способів навчання, що полягає у вирішенні мовознавчої проблеми шляхом інтеграції теоретичних знань, практичних умінь, навичок, досвіду задля пошуку й презентації результатів дослідження.

Враховуючи класифікацію, структуру проектів З. Бакум (2015), Н. Голуб (2013), Т. Грубої (2018), О. Горошкіної (2015), Л. Калашник (2017), О. Новікова (2017), М. Пентиліук (2015), С. Сисоевої (2011), К. Юр'євої (2017), визначено етапи і зміст проектної діяльності майбутніх учителів початкової школи у процесі формування правописної компетентності; експериментально перевірено результативність щодо формування правописної компетентності студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» закладів вищої освіти (Вітюк, 2019).

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою нашої статті є характеристика етапів і змісту, виявлення результативності проектної діяльності студентів у процесі формування правописної компетентності в закладах вищої освіти.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для досягнення мети наукового пошуку використано такі методи: загальнонаукові (аналіз, синтез, систематизація зібраного матеріалу), хронологічний, історичної ретроспекції, пошуково-бібліографічний.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Особливої актуальності у наш час набуває проектна діяльність студентів, яка має на меті адаптувати навчання до умов реального життя, удосконалити вміння студентів самостійно добирати важливу інформацію, структурувати, узагальнювати її, презентувати результати роботи та аргументовано доводити власне бачення окресленої проблеми.

На нашу думку, проектна робота розвиває дослідницькі вміння студентів, мотивує їх пізнавальну діяльність, дає можливість накопичити теоретичний матеріал і здобути практичні вміння й навички для майбутньої професійної діяльності, фахового становлення й зростання. Освітній проект вимагає від кожного студента усвідомлення мети діяльності, розуміння сутності окресленої проблеми, її практичної значущості, оволодіння методами дослідження, удосконалення вмінь і навичок презентувати, публічно захищати проект.

У своєму дослідженні ми прагнули поєднати поглиблення правописних знань студентів із готовністю їх практично реалізувати в умовах місцевого мовленнєвого середовища задля формування у здобувачів вищої освіти спроможності здійснювати пошукову, науково-дослідницьку роботу.

Цінним для нашого дослідження є визначення структури проекту. Передусім розглянемо структуру проектів, описану в працях відомих українських науковців. Так, С. Сисоева наголошує, що «не можна розглядати проектну діяльність як чіткий алгоритм, оскільки це процес творчого мислення й прийняття рішень». Вчена визначає основні етапи проекту: 1) обґрунтування проекту (формулювання мети й завдань проекту, розподіл завдань між учасниками проекту, обговорення з науковим керівником); 2) пошуковий етап (дослідження проблеми й збір інформації, вибір оптимального варіанта виконання проектного завдання, розроблення плану роботи над проектним

завданням, добір матеріалів та інструментів, вибір форми презентації результатів проекту; студенти розробляють план дій, науковий керівник коректує, пропонує ідеї, допомагає спрогнозувати результати); 3) технологічний етап (здійснення діяльності кожного учасника проекту згідно з планом роботи над проектним завданням, підготовка презентації результатів проекту; науковий керівник опосередковано спостерігає, допомагає, консультує); 4) заключний етап (узагальнення результатів дослідження, захист проекту, оцінка результатів виконання проекту, колективних і особистих досягнень учасників проекту; студенти звітують, науковий керівник разом з експертами слухає, ставить питання та проводить оцінку дослідження (Сисоєва, 2011, с. 241-251)).

О. Горошкіна вважає, що структура проекту закономірно набуває відображення в етапах роботи над самим проектом, і визначає такі етапи: 1) підготовчо-мотиваційний етап; 2) етап планування; 3) етап вибору рішення; 4) етап виконання проекту та оформлення його кінцевого продукту; 5) рефлексивний етап (аналіз і самоаналіз учасниками проектної діяльності); 6) етап захисту (презентація проекту, творчий звіт, доповідь тощо; колективне оцінювання результатів кінцевого продукту) (Горошкіна, 2015, с. 211).

З. Бакум пропонує такі етапи роботи над проектом: 1) вихідний (вибір теми проекту, його типу, кількості учасників, виокремлення проблем, які важливо дослідити в межах окресленої тематики, формулювання запитань, створення ситуацій, що сприятимуть визначенню проблем); 2) етап розроблення (обговорення можливих методів дослідження, самостійний пошук інформації, створення схеми кінцевого результату, прийняття творчих рішень); 3) етап реалізації проекту (інтегрування й акумулювання всієї інформації з урахуванням теми й мети, розробка аудіо-відеоряду проекту, підготовка наочно-графічного матеріалу, організація проміжних звітів, отриманих даних у групах на заняттях); 4) завершення проекту (колективне його обговорення, експертиза, висновки, презентація) (Бакум, 2015, с. 412-419). Подібні етапи роботи над проектом виокремлює Т. Груба: 1) підготовчий етап; 2) етап розроблення; 3) етап реалізації проекту; 4) етап контролю за здійсненою діяльністю (Груба, 2018).

Заслугує на увагу структура проекту Н. Голуб. Дослідниця взяла за основу «П'ять П»: 1) проблема; 2) планування; 3) пошук; 4) продукт; 5) презентація, додаючи ще 6) портфоліо (Голуб, 2013, с. 18).

Варто врахувати рекомендації В. Нищети щодо оцінювання рівня виконання проекту. Вчений пропонує оцінювати результати проекту за такими критеріями: а) актуальність і практична значимість розробок; б) аналіз ефективності добору методів дослідження; в) рівень колективної співпраці й сумісного рішення проблем; г) культуромовний показник майбутнього фахівця; д) вміння аргументувати власну думку, доводити висунуті гіпотези й позицію (Нищета, 2009).

Під час організації педагогічного експерименту ми виходили з припущення, що виконання студентами дослідницьких проектів сприяє розвитку умінь студентів самостійно конструювати свої лінгвістичні знання, вміння діяти в інформаційному просторі, моделювати комунікативні ситуації в проекції місцевого мовленнєвого середовища. У процесі вивчення дисципліни за вибором «Практикум з українського правопису» для студентів III курсу спеціальності 013 «Початкова освіта» Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки пропонуємо виконати дослідницький проект «Вплив усного мовлення на правописну грамотність молоді». Рекомендуємо студентам у ході виконання проекту скористатися таблицею 1.

Таблиця 1

**Етапи і зміст діяльності учасників дослідницького проекту
«Вплив усного мовлення на правописну грамотність молоді»**

Етапи проекту	Зміст роботи		Результати роботи	Термін виконання
	Діяльність студентів	Діяльність викладача		
Організаційний	Визначення можливих ризиків та способів їх мінімізації.	Мотивація до здійснення проекту, визначення актуальності, мети, завдань, об'єкту, предмету дослідження, очікуваних результатів; дослідження студентських запитів «Що ви хотіли б дізнатися у процесі виконання проекту?»	Формулювання гіпотези дослідження.	2-3 дні, позааудиторний час
Здійснення проекту	Укладання плану роботи; збір інформації відповідно до плану, підготовка матеріалів, оформлення виконаних завдань групи проекту; розподіл обов'язків між студентами на 3 групи: I група – дослідження культури спілкування у родині, у побуті; II група – культура мовлення у соціальному середовищі (університет, транспорт, вулиця і т. под.); III група - соціальні мережі, ЗМІ, сучасна художня література	Надає консультацію, координує діяльність студентів.	Оформлення «Стіни проекту», SCRUM дошки, розміщення світлини, скриншоту цікавих фактів, укладання діаграми дослідження, підготовка звіту про дослідження, погодження в групі форми й змісту презентації проекту.	1 місяць, позааудиторний час

Презентація і захист проекту.	Спростування чи підтвердження гіпотези, демонстрація результатів роботи над проектом.	Готує питання для обговорення проекту.	Презентація і захист відеотеки «Культура мовлення – показник правописної грамотності»	10-15 хв., на практичному занятті
Підсумковий	Узагальнюють, що нового дізналися, самоаналіз, корекція помилок.	Оцінювання проекту за критеріями: вміння працювати у команді, особистий внесок у виконання завдань, організованість і відповідальність, оригінальність ідей; здійснюють оцінку студенти, самооцінка студентом і оцінка викладачем.	Визначення труднощів під час проведення дослідження.	5 хв., на практичному занятті

Виконуючи проект, варто звернути увагу, як впливає на культуру мовлення студентів сучасних педагогічних закладів освіти спілкування в родині, в побуті, соціальне середовище, соціальні мережі, ЗМІ, сучасна художня література, рівень викладання літературною мовою в університеті тощо.

Так, перша група студентів, які досліджували культуру спілкування у родині та побуті, помітили, що типовими є порушення орфоепічної норми, зокрема, нехтування асиміляційними процесами в українській мові, численними є акцентуаційні нормативи, проте найбільший пласт становлять лексичні помилки. Це вживання діалектних і просторічних слів, суржику, слів-паразитів, невмотивоване використання слів різної стилістичної приналежності й емоційно-оцінних слів, повтори одного й того ж самого слова чи споріднених слів, неправильне написання слів іншомовного походження та неправильне розуміння значення цих слів і т. под. Часто порушується точність вираження думки через неправильну лексичну сполучуваність слів, наприклад: страшенно гарний, добра книга та ін.

Студенти другої групи, які досліджували культуру мовлення у соціальному середовищі (університеті, транспорті, вулиці тощо), під час позааудиторного спілкування серед студентів зафіксували, що найбільш поширеним є молодіжний сленг, суржик, іншомовна лексика, типовими є граматичні помилки. Так, у ході спостережень за мовленням студентів було констатовано морфологічні помилки під час відмінювання іменників чоловічого роду другої відміни, зокрема, форми родового відмінка однини: поблизу гуртожитка; біля деканата; рівень інтелекта та ін. Багато помилок пов'язано з утворенням форми кличного відмінка власних імен, імен по батькові, яку студенти зазвичай замінюють формою називного відмінка. Порушувались морфологічні норми у процесі творення активних і пасивних дієприкметників, наприклад: бувший декан, говорючий студент, задіяний у проекті студент та інші.

Студенти третьої групи досліджували культуру спілкування у соціальних мережах, ЗМІ, сучасній художній літературі, адже нині широко представлений соціокультурний простір інтернетного спілкування. За свідченнями студентів типовими є лексичні помилки, зокрема суржик, пунктуаційні помилки на зразок надмірної кількості розділових знаків (навіщо????, нічого собі!!!!, ти де???? та ін.). відсутнє розрізнення великих і малих літер (поїду в київ...). Водночас не можна говорити лише про негативний вплив інтернетного тексту на мовлення студентів, оскільки в інформаційних мережах організуються онлайн-курси для тих, хто бажає вивчити українську мову, наприклад, «СловОпис», «Чиста Мова», «Українська мова», «Вивчай українську!» та інші. Подібні інтернет-сайти містять інформацію, що може бути корисною для майбутніх учителів початкової школи, які прагнуть удосконалювати культуру свого мовлення (як реального, так і віртуального). Безсумнівно, читання творів художньої літератури допоможе збагатити словниковий запас, зробити мовлення образним і змістовним, проте варто бути пильними, читаючи художню літературу сучасних письменників. Так, сленг і жаргон трапляються в текстах творів Ю. Андруховича, О. Забужко, С. Жадана, Л. Дереша та інших.

Зібрану інформацію студенти фіксували на електронних і паперових носіях, висвітлювали у групі, аналізували типові помилки, добирали нормативні відповідники, аргументували правопис складних слів. На основі переглянутого уроку української О. Авраменка про боротьбу з суржиковими словами (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=4sk8xQj-AAAs>) студенти аналізували мовлення виступів відомих людей на телебаченні щодо порушення мовних норм, укладали покликання на опрацьовані відеоматеріали. Також студенти уклали словник типових слів-суржиків, сленгу, діалектів із дібраними літературними відповідниками. У ході виконання проекту студенти чітко окреслили регресивну роль ненормативного мовлення на формування правописної грамотності, презентували власне бачення проблеми та запропонували можливі шляхи її вирішення.

Після завершення проекту було здійснено діагностику рівнів сформованості правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Результати діагностики – динаміку сформованості правописної компетентності студентів III курсу спеціальності 013 «Початкова освіта» Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки на констатувальному та контрольному етапах експерименту представлено на рис. 1-2.

Загалом реалізація проекту «Вплив усного мовлення на правописну грамотність молоді» мала позитивний вплив на процес формування правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи, про що свідчить порівняння даних констатувального та контрольного етапів експерименту. Крім того, своєрідною особливістю роботи над проектом було вміння студентів співпрацювати в малій групі, бути толерантним до кожного студента проектної групи, вміти вислухати думку кожного й аргументовано представити власну позицію. Тільки за такої умови співпраця може мати якісний результат, успіх у досягненні поставленої мети.

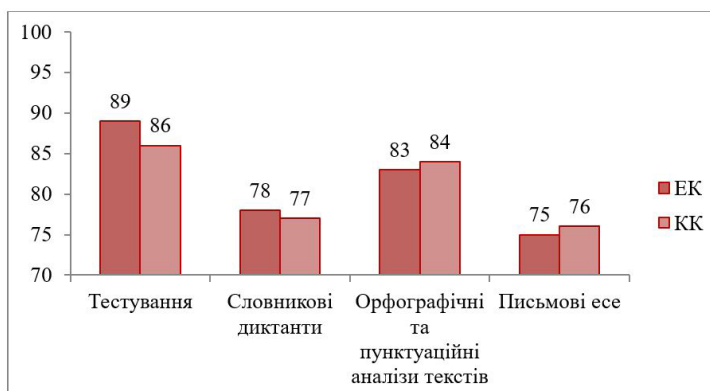

Рис. 1. Динаміка рівнів сформованості правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи на констатувальному етапі експерименту.

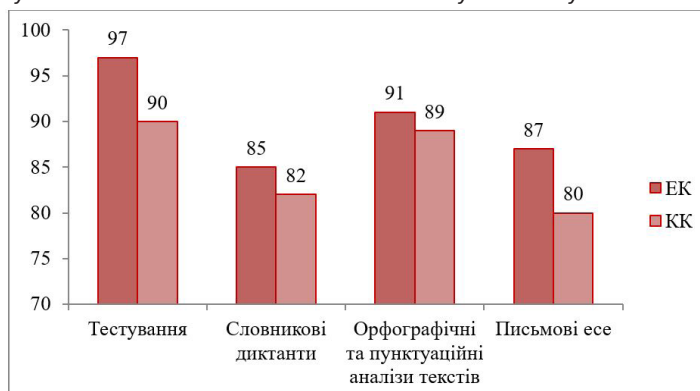

Рис. 2. Динаміка рівнів сформованості правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи на контрольному етапі експерименту.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, технологія формування комунікативної культури створює умови, необхідні для того, щоб навчальний досвід став особистісним досвідом майбутнього педагога. Вона вирішує завдання розвитку здатності до діалогу, допомагає у визначенні власного способу входження в культуру, конструюючи і відпрацьовуючи на основі орієнтирів стратегію розвитку таких якостей особистості майбутнього фахівця, як креативність, самостійність, активність, рефлексія.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бакум З. (2015). Проектні технології в підготовці вчителів-словесників. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Філологічні студії. Кривий Ріг, 13, 412–419.
- Бондаренко Г. (2012). Метод проектів як засіб удосконалення методичної компетентності майбутніх учителів української мови та літератури. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. 12, Ч. 2, 97 - 104.
- Голуб Н. (2013). Метод проектів у навчанні української мови. Українська мова і література в школі, 8, 15–19.
- Горошкіна О. М. (2004). Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю: монографія. Луганськ : Альма-матер, 362.
- Груба Т. (2018). Теорія і практика формування мовної особистості учнів старшої школи на уроках української мови (профільний рівень): монографія. Київ: Інтерсервіс, 336.
- Дроздова І. П. (2010). Наукові основи формування українського професійного мовлення студентів нефілологічних факультетів ВНЗ: монографія. Харків: ХНАМГ, 320.
- История педагогики и образования: От зарождения воспитания в первобытном обществе до конца XX в. (2001). / Под ред. А. И. Пискунова. Москва.
- Калашник Л. С., Новіков О. В., Юр'єва К. А. (2017). Проектна діяльність студентів у процесі підготовки майбутніх учителів і вихователів до професійної діяльності в умовах етнокультурного різноманіття сучасного суспільства. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 49, 81-97.
- Ницета В. А. (2009). Технологія життєтворчих проектів на уроках української мови та літератури: навч. посібник. Харків : Основа, 153.
- Полат Е. С. (2000). Метод проектів на уроке иностранного языка. Иностранные языки в школе. 2, 3–10.
- Полат Е. С. Метод проектів. URL: http://www.iteach.ru/met/metodika/a_2wn3.php. (дата звернення: 20.08.2019).
- Полат Е. С. (2004). Что такое проект: типология проектов. Открытый урок, 5 - 6, 10 - 17.
- Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навч. посіб. (2015). О. М. Горошкіна, С. О. Караман, З. П. Бакум, О. В. Караман, О. А. Колусь; за ред. О. М. Горошкіної та С. О. Карамана. Київ : «АКМЕ ГРУП», 250.
- Савченко Л. О. (2013). Проектна діяльність в практиці вищої педагогічної школи. Science and education a new dimension URL: <http://scaspee.com/6/post/2013/01/11.html>

- Селевко Г. К. (1998). Современные образовательные технологии: Учебное пособие. Москва: Народное образование, 256.
- Сисоєва С. О. (2002). Особистісно-орієнтовані педагогічні технології: метод проектів. Неперервна професійна освіта: теорія і методика. 1 (5), 23-30.
- Сисоєва С. О., Батечко Н. Г. (2011). Вища освіта України : реалії сучасного розвитку. Київ : ВД ЕКМО, 241 – 251.
- Словник-довідник з української лінгводидакти: навч. посіб. (2015) / кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 320.
- Солодюк Н. (2013). Формування проектної діяльності студентів. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 13 (272), Ч. I, 210–215.
- Супрун Т. В. (2003). Проектна діяльність у початковій школі. Збірник методичних проектів: традиції, перспективи, життєві результати. Київ: Департамент, 500 с.
- Dewey J. (2009). From the child to the world, from the world to the child (Collection of articles). Moscow: Karapuz, 352.
- Lyubchack N. (2016). Project technology essence and the features of using projects in educational process. &11, 5-34.
- Petersen, C. (2004). Project-based learning through the eyes of teachers and students: Investigating opinions of PBL in adult ESL (Master's thesis). University of Victoria, Canada.
- Robayo Luna, A. M., & Hernandez Ortiz, L. S. (2013). Collaborative writing to enhance academic writing development through project work. HOW, A Colombian Journal for Teachers of English, & 20(1), 130-148.
- Stoller, F. (2002). Project work: A means to promote language content in methodology. In J. C. Richards & W. A. Renandya (Eds.), Methodology in language teaching: An anthology of current practice (pp. 107-120). Cambridge, UK: Cambridge University Press. Retrieved from: <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511667190.016>.
- Stoller, F. (2006). Establishing a theoretical foundation for project-based learning in second and foreign language contexts. In G. H. Beckett & P. C. Miller (Eds.), Project-based second and foreign language education: Past, present, and future (pp. 19-40). USA: Information Age Publishing.

REFERENCES

- Bakum Z. (2015). Proektni tehnologii v pidhotovtsi vchyteliv-slovesnykiv. Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu. Filolohichni studii. Kryvyi Rih, 13, 412–419..
- Bondarenko H. (2012). Metod proektiv yak zasib udoskonalennia metodychnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy ta literatury. Visnyk Luhanskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. 12, Ch. 2, 97- 04.
- Holub N. (2013). Metod proektiv u navchanni ukrainskoi movy. Ukrainska mova i literatura v shkoli, 8, 15–19.
- Horoshkina O. M. (2004). Lihvodydaktychni zasady navchannia ukrainskoi movy v starshykh klasakh pryrodnycho-matematychnoho profilii: monohrafiia. Luhansk : Alma-mater.
- Hruba T. (2018). Teoriia i praktyka formuvannia movnoi osobystosti uchniv starshoi shkoly na urokakh ukrainskoi movy (profilnyi riven): monohrafiia. Kyiv: Interservis.
- Drozdova I. P. (2010). Naukovi osnovy formuvannia ukrainskoho profesiinoho movlennia studentiv nefilolohichnykh fakultetiv VNZ: monohrafiia. Kharkiv: KhNAMH.
- Ystoria pedahohyky u obrazovannia: Ot zarozhdeniia vospytannia v pervovyitnom obshchestve do kontsa KhKh v. (2001). / Pod red. A. Y. Pyskunova. Moskva.
- Kalashnyk L. S., Novikov O. V., Yurieva K. A. (2017). Proektna diialnist studentiv u protsesi pidhotovky maibutnikh uchyteliv i vykhovateliv do profesiinoi diialnosti v umovakh etnokulturnoho riznomanittia suchasnoho suspilstva. Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty. 49, 81-97.
- Nyshcheta V. A. (2009). Tekhnologii zhyttietvorchykh proektiv na urokakh ukrainskoi movy ta literatury: navch. posibnyk. Kharkiv : Osnova.
- Polat E. S. (2000). Metod proektiv na uroke ynostrannoho yazyka. Ynostrannyye yazyky v shkole. 2, 3–10.
- Polat E. S. Metod proektiv. Retrieved from: http://www.iteach.ru/met/metodika/a_2wn3.php. (data zvernennia: 20.08.2019).
- Polat E. S. (2004). Chto takoe proekt : typologiya proektiv. Otkrytyi urok, 5 - 6, 10 - 17.
- Praktykum z metodyky navchannia movoznavchykh dystsyplin u vyshchii shkoli: navch. posib. (2015). O. M. Horoshkina, S. O. Karaman, Z. P. Bakum, O. V. Karaman, O. A. Kopus; za red. O. M. Horoshkinoi ta S. O. Karamana. Kyiv : «AKME HRUP».
- Savchenko L. O. (2013). Proektna diialnist v praktytsi vyshchoi pedahohichnoi shkoly. Science and education a new dimension Retrieved from: <http://scaspee.com/6/post/2013/01/11.html>.
- Selevko H. K. (1998). Современные образовательные технологии: Учебное пособие. Москва: Народное образование.
- Sysoieva S. O. (2002). Osobystisno-orientovani pedahohichni tehnologii: metod proektiv. Neperervna profesiina osvita: teoriia i metodyka. 1 (5), 23-30.
- Sysoieva S. O., Batechko N. H. (2011). Vyshcha osvita Ukrainy : realii suchasnoho rozvytku. Kyiv : VD ЕКМО, 241–251.
- Slovyk-dovidnyk z ukrainskoi lihvodydakty: navch. posib. (2015) / kol. avtoriv za red. M. I. Pentyliuk. Kyiv: Lenvit.
- Solodiuk N. (2013). Formuvannia proektnoi diialnosti studentiv. Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. 13 (272), Ch. I, 210–215.
- Suprun T. V. (2003). Proektna diialnist u pochatkovii shkoli. Zbirnyk metodychnykh proektiv: tradytsii, perspektyvy, zhyttievi rezultaty. Kyiv : Departament.
- Dewey J. (2009). From the child to the world, from the world to the child (Collection of articles). Moscow: Karapuz.
- Lyubchack N. (2016). Project technology essence and the features of using projects in educational process, 11, 5-34.
- Petersen, C. (2004). Project-based learning through the eyes of teachers and students: Investigating opinions of PBL in adult ESL (Masters thesis). University of Victoria, Canada.
- Robayo Luna, A. M., & Hernandez Ortiz, L. S. (2013). Collaborative writing to enhance academic writing development through project work. HOW, A Colombian Journal for Teachers of English, 20(1), 130-148.
- Stoller, F. (2002). Project work: A means to promote language content in methodology. In J. C. Richards & W. A. Renandya (Eds.), Methodology in language teaching: An anthology of current practice (pp. 107-120). Cambridge, UK: Cambridge University Press. Retrieved from: <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511667190.016>.
- Stoller, F. (2006). Establishing a theoretical foundation for project-based learning in second and foreign language contexts. In G. H. Beckett & P. C. Miller (Eds.), Project-based second and foreign language education: Past, present, and future (pp. 19-40). USA: Information Age Publishing.

Статтю подано до редколегії 25.01.2020 р.
Рекомендовано до друку 09.02.2020 р.